

8 APRIL 1945

Werkend Nederland

PROPAGANDA-ORGAAN VOOR
DE EENHEIDSVAKBEWEGING

Uitgave der Stedelijke Contactcommissie

No. 12

Verschijnt 2 x per maand

Prijs 15 cent

Program van Aktie voor de Eenheidsvakbeweging.

Wij stellen ons voor in een serie artikelen een aantal van de belangrijkste punten te bespreken uit ons Program, punten, die naar onze mening na de bevrijding het eerst aan de orde dienen te worden gesteld.

Er is een tijd in de geschiedenis van de arbeidersbeweging geweest, die mank ging aan een te-veel van programs en plannen, over de inhoud waarvan wij echter niet willen spreken. Wel moeten wij één ding in alle duidelijkheid onder ogen zien, dat de komende nieuwe tijd er een zal zijn, waarin er hard en snel zal moeten worden aangepakt. Dit tijdperk zal er tevens een zijn van vernieuwing, waarin derhalve alle rotte plekken uitgesneden zullen moeten worden.

Hierin zal de vakbeweging vooraan gaan en op de bres staan om de belangen der werkers van hoofd en hand op krachtige en juiste manier te behartigen.

XXX

In de achter ons liggende periode heeft het Nederlandse Volk geleerd tegen een vijand te strijden en mede te helpen vernietigen, waarvan de „krantenridders” hebben durven te beweren dat deze vijand onoverwinnelijk was. De praktijk heeft wel anders geleerd en de uit deze periode opgedane ervaringen zullen en kunnen niet vergeten worden door het grootste gedeelte van het Nederlandse volk.

Deze ervaringen zullen dan ook hopelijk in de komende tijd op velerlei gebied tot uiting komen, waarbij wij van de veronderstelling uitgaan, dat het Nederlandse volk een sterk gevoel heeft voor sociale rechtvaardigheid en gerechtigheid.

In dit verband kan de vakbeweging de juiste vertolkster zijn en kan zij voor een belangrijk deel de belichaming worden van alle werkers in den lande in hun behoefte en onverzettelijk verlangen de ons toekomende rechten op te eisen en... te verwezenlijken.

Wij zijn van mening dat de nabije toekomst ons in grote trekken twee mogelijkheden biedt, nl. enerzijds een goed begrip voor de sociale en economische noden van ons volk met daaruit voortvloeiende te treffen maatregelen voor verbetering enz.; anderzijds, dat de reactie haar oude politiek van knechting en loondruk opnieuw zal voeren, om de kosten van de oorlog in hoofdzaak op de schouders van de arbeidersklasse af te wentelen. In dit laatste geval zal het de georganiseerde werkers van hoofd en hand **MOETEN GELUKKEN DOOR GEMEENSCHAPPELIJK OPTREDEN IN ONVERBREKELIJK VERBAND DEZE AANVAL AF TE SLAAN!!**

Een van onze eisen uit het Program van Aktie luidt:

„aanpassing der lonen aan de gestegen kosten van het levensonderhoud. Evenredige verhoging der pensioenen en wachtgelden”.

(Vervolg blz. 4).

Eenheid door overkoepeling?

In brede kringen der Nederl. arbeidersklasse en in de gehele illegale pers wordt de eenheid op vakverenigingsgebied druk besproken. Hierbij kan men twee stromingen waarnemen, en wel de eenheids-gedachte, zoals deze door ons wordt gepropageerd en zij die menen, dat de grootst mogelijke eenheid tot stand komt door drie der voormalige vakcentrales weer als zelfstandige formaties naast elkaar op te richten, welke centrales dan in de top verbonden zullen worden door een z.g. OVERKOEPELING. Deze drie centrales zijn het voormalige N.V.V., R.K.W.V. en de C.N.V.

Na het verschijnen van de Beginselverklaring en het Program van Aktie voor de Eenheidsvakbeweging kan over de eerste gedachte geen misverstand meer bestaan, of men nu een warm voorstander dan wel een heftig tegenstander der Eenheidsvakbeweging is. Veeleer is het thans een kwestie van vertrouwen in de kracht der Nederl. arbeidersklasse in het algemeen en in het bijzonder in de gegroeide saamhorigheid gedurende de bezettingsjaren. Zien we dus, dat de Eenheidsvakbewegingsgedachte geen mogelijkheid tot misvattingen openlaat, anders is het gesteld met de Overkoepelingsgedachte. Hierover is onder het werkende deel van ons volk nog weinig klaarheid. En hoe kan het ook anders! De Eenheidsvakbewegingsgedachte is gegroeid door discussies in de illegale pers, in de bedrijven zelf en is uiteindelijk het resultaat van de in de strijd tegen de bezetter historisch ontstane saamhorigheid. Anders is het geval met de overkoepelingsgedachte. Deze is ontstaan in het brein van vroegere vakbondsbestuurders, welke meestal geen enkele verbinding meer hadden met de vroeger-georganiseerden. Daarom kan deze gedachte geen wezenlijk bestanddeel vormen van de Nederl. arbeidersklasse.

De structuur der E.V.B. vindt haar

grondslag in het bedrijf. Zij stelt zich de organisatie voor van alle werknemers werkzaam in één en hetzelfde bedrijf. Per bedrijf zullen er bedrijfskomitees (fabriekskomitees) worden gekozen, per vrije kandidaatstelling en verkiezing. Deze komitees behartigen alle zaken van de werknemers binnen het raam van het bedrijf. Dit bevordert de zelfwerkzaamheid der werknemers. Immers, zij zijn direct geïnteresseerd bij alle vraagstukken welke hen raken. De verdere structuur der E.V.B. is reeds in onze vorige nummer uiteengezet.

Ook de overkoepelings-gedachte breekt met de oude vorm van organisatie volgens beroepen en stelt zich de organisatie per bedrijfstak voor. Oppervlakkig vertoont dit veel overeenkomst met de E.V.B.-gedachte, daar ook deze, via de bedrijfsorganisatie, op de organisatie per bedrijfstak neerkomt. *Het wezenlijke verschijnsel schuilt hier echter in de bedrijfskomitees.* De overkoepelingsgedachte wijst deze van de hand, zodat de arbeiders binnen de muren van één bedrijf *geen eigen vertegenwoordiging bezitten.* Over hun belangen, grieven, klachten etc. wordt *buiten* het bedrijf beraadslaagd door het plaatselijk bestuur van de bedrijfsbond, waar het betrokken bedrijf bij aangesloten is. Hoogstens zal er bij deze vorm van organisatie plaats zijn voor een soort vertrouwensman, *aangewezen door het bestuur van de plaatselijke bedrijfsbond.*

Schreven we hierboven, dat bij een heroprichting van de drie grote vakcentrales deze in de top zullen worden overkoepeld, toch is daarmee niet voldoende aangetoond, hoever deze overkoepeling strekt. In het blad „Herrijzing”, dat door de drie heropgerichte centrales te Eindhoven wordt uitgegeven, wordt hierover gezegd:

„De Leiders der vakbeweging hebben ingezien, dat ingrijpende veranderingen in het organisatiewezen moeten worden aangebracht. Alles dient erop te worden gezet, om met eerbiediging van ons

volk de tot start daarom geregeld komen Nederland

„De be eerbiedig organisatie schap z dragen verenig

„Daarou weging oprichti die alle steden v van dez gesteld, woordij Deze u van de

Uit het plaatselijk in de te Deze zou lijken met Ongetwijf wanneer stap voor Maar v de overl plaatselijk naast kat en samen ekonomis arbeiders, dienstige dan in c de schei getrokke waren g staan, da De over toporgan als een o heidsdran die gele faktor d voor een

stelt zie
erknemen
de bedrij
jfskomite
en, per vrij
ng. De
n van d
van he
zaamhe
zijn direk
ken welk
tuur de
nummer

volk de grootst mogelijke samenwerking tot stand te brengen. Het streven is daarom gericht op een permanente en gereglementeerde samenwerking, om te komen tot een engere eenheid in de Nederlandse vakbeweging.

„De bedoeling zit daarbij voor, dat met eerbiediging van elkanders rechten, elke organisatie een deel van haar zeggingschap zal prijsgeven om deze over te dragen aan door hun samen te stellen verenigingsorganen.

„Daarom is de leiding van de vakbeweging te Eindhoven overgegaan tot oprichting van bedrijfs- en vakunies, die alle werknemers in de betreffende steden vertegenwoordigen. Het Bestuur van deze unies is als zoodanig samengesteld, dat een gelijk aantal vertegenwoordigers van elke richting erin zetelt. Deze unie is dan a.h.w. het toporgaan van de verschillende vakorganisaties”.

Uit het bovenstaande blijkt, dat er ook plaatselijk samenwerking bestaat en wel in de te stichten vak- en bedrijfsunies. Deze zou men het beste kunnen vergelijken met de vroegere bestuurdersbonden. Ongetwijfeld betekent de overkoepeling, wanneer ze niet een dogma blijft, een stap voorwaarts.

Maar wij vragen ons af, wanneer in de overkoepelingsorganen, z.a. in de plaatselijke bedrijfs- en vakunies, socialisten naast katholieken en christelijken zitten en samen beraadslagen over sociale en economische problemen, welke alle arbeiders, ongeacht politieke of godsdienstige overtuiging, aangaan, waarom dan in de bedrijven weer *kunstmatig de scheidsmuren moeten worden opgetrokken*, die in de vijf jaren van strijd waren geslecht. Wanneer de zaken zo staan, dan rest ons maar één konklusie. De overkoepeling *alleen* in bepaalde toporganen kunnen we niet anders zien als een ongewilde konsessie aan de eenheidsdrang der Nederl. arbeidersklasse, die geleerd heeft welk een machtige faktor de eenheid kan zijn in de strijd voor een gemeenschappelijk doel. Waar

het thans om gaat is de waarachtige EENWORDING der Nederl. Vakbeweging

Deze kan alleen tot stand komen door een EENHEIDSVAKBEWEGING, gedragen door de *gehele* Nederl. arbeidersklasse. De overkoepeling, welke ons nog verbindt met de overleden machten der verdeeldheid, aanvaarden wij niet als belichaming der eenheidsgedachte!!

Bedrijfsnieuws.

Uit de kledingindustrie.

Een van de grootste winsten, die uit de jaren van de oorlog en de voor ons land daarmee verband houdende bezetting, is voortgekomen is de groeiende gedachte over de noodzakelijke eenheid in de vakbeweging.

Met de vernietiging van het barbaarse fascisme wordt tevens het tijdperk ingeluid van een sociaal-economische en kulturele verheffing der arbeidersklasse. Deze groeiende gedachte aan eenheid mag geen *gedachte* blijven maar dient te worden omgezet in een *organisatorische kracht*, i.c. de EENHEIDSVAKBEWEGING, waardoor een macht wordt geformeerd, door middel waarvan het mogelijk MOET zijn verbetering in het lot van de werkers van hoofd en hand te brengen.

Dat deze organisatorische voorwaarde ook voor de werkers en werksters in de kledingindustrie een levenskwestie is geworden, daarvan zijn wij des te meer overtuigd, indien we denken aan de jaren, die achter ons liggen.

Vele kleermakers en naaisters stonden buiten de organisatie, waarvan een der oorzaken zonder twijfel de verdeeldheid in de diverse vakcentrales is geweest. Mede daardoor was geen overeenstemming te konstateren in het optreden voor de belangen naar buiten uit, z.a. bij onderhandelingen en afsluitingen van C.A.O.

In tegenstelling tot de onderlinge verdeeldheid van de werknemers, trokken de patroons één lijn. In hun politiek van aantasting der arbeidsvoorwaarden, loons-

verlaging etc., bestond er wel eenheid, en deze eenheid had voor de heren economisch voordeel. Dit voordeel hebben de patroons kunnen behalen omdat zij speculeerden op onze verdeeldheid!

Deze fout mag zich onder geen enkele voorwaarden herhalen. Ook het personeel in de kledingindustrie heeft leren beseffen, dat onderling-verschillende opvattingen over godsdienst of politiek, nimmer belemmering moge zijn om GEMEENSCHAPPELIJKE belangen EENDRACHTELIJK na te streven.

Voor de kledingindustrie geldt dit zoowel voor de technici als het kantoorpersoneel, expeditiepersoneel als kleermakers, naaisters als coupeurs etc.

De EENHEIDSVAKBEWEGING is en blijft in allereerste plaats een organisatie ter behartiging van de SOCIALE en EKONOMISCHE belangen van haar leden in 't bijzonder en van de Nederlandse arbeidersklasse in 't algemeen. Onder deze verhouding kan de vakbeweging zich niet met politiek bemoeien, wil zij dit ook niet, zodat voor allen, ongeacht godsdienstige of politieke overtuiging, plaats is en plaats moet zijn in de EENHEIDSVAKBEWEGING.

Ons vak heeft van die typische en karakteristieke verhoudingen. De huisindustrie b.v. met haar gevolgen is nog altijd een achterlijke bedrijfsvorm, tot schade van de arbeiders(sters) en het gezin. Het z.g. „blauwe boekje” is verouderd en past niet meer in dit tijdsbestek.

Kontrole op de naleving der tarieven in verhouding tot de verkoopprijs, in 't bijzonder voor maatkonfekteriebedrijf, is een oude eis, die de vakbondsbestuurders steeds genegeerd hebben.

Aan ons de taak en de plicht hierin verandering te brengen en dit geldt tevens voor de punten, die wij hieronder laten volgen:

afschaffing der huisindustrie.
herziening „blauwe boekje”
naleving der tarieven voor jeugdige arbeiders(sters)
controle op de tijdsverdeling van 't lopende bandwerk.

Ten slotte nog het volgende:

Bij de besprekingen in onze vakgroep kwam tot uiting, dat wij ons volkomen kunnen aansluiten bij de minimum-eisen, die door de E.V.B. in de Beginselverklaring en Program van Aktie zijn opgenomen.

Verantwoording Persfonds:

Spoor f 10.—, Kleding f 100.—

Onze hartelijke dank.

Een eis overigens, die onmiddellijk na de bevrijding aan de orde dient te worden gesteld. Wij merken daarbij op, dat de lonen in deze 5 oorlogsjaren NIET zijn gestegen. Loonsverhoging werd niet toegestaan, omdat zulks verhoging der prijzen ten gevolge zou hebben.

Het motief „verhoging der lonen” betekent verhoging der prijzen” is misleidend en het belachelijke daarvan is dan ook wel door de arbeiders begrepen. Immers bij behoorlijke ten uitvoerlegging der prijzenpolitiek en het daadwerkelijk ingrijpen der overheid bij prijsopdrijving met bestraffing der overtreders enz., zou verhoging der lonen in geen geval verhoging der prijzen ten gevolge hebben gehad.

In het begin van de oorlog stegen de levensonderhoudskosten direkt al met 20 à 30 pCt. Alleen door het maken van langere werktijden was het mogelijk mede te verdienen, hetgeen natuurlijk niet wegneemt, dat daardoor de lonen even goed naar evenredigheid te laag bleven! De wachtgelden, welke werden uitbetaald werden vastgesteld op de norm van het grondloon, zonder tariefpremies enz. zodat ook deze uitkeringen niet werden aangepast aan de gestegen kosten van het levensonderhoud.

Dat hierin straks verandering kan komen, bewijst ons het gebeuren in België. De eerste minister aldaar heeft een redevoering gehouden, waarin hij mededeelde dat zijn regering zou voortgaan met de politiek van VERHOOGING DER LONEN EN SALARISSEN EN VERLAGING DER PRIJZEN!!

En waarom zouden wij in ons land maanden en maanden moeten wachten voor het doorvoeren van een dergelijke toezegging? Het gaat hier om werkelijke levensbelangen van het Nederlandse volk. Onze taak is dan ook behalve voor de verwezenlijking van onze eisen, tevens resoluut stelling te nemen tegen mismoedige, defaitistische stemmingen als „wat geeft het” of „afwachten”.

Wij willen dit artikel ten slotte besluiten met de woorden uit het Atlantio Charter, woorden die ons in gedachte zullen blijven en waarvan wij de betekenis zullen dienen te verwezenlijken:

„Zekerheid verschaffen aan een ieder in alle landen om zijn leven te leiden, gewaarborgd voor vrees en gebrek”.